VIII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Polityki Społecznej i Rodziny**
(nr 128)
z dnia 5 czerwca 2018 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (nr 128)

5 czerwca 2018 r.

Komisja Polityki Społecznej i Rodziny, obradująca pod przewodnictwem poseł **Bożeny Borys-Szopy (PiS),** przewodniczącej Komisji, przeprowadziła pierwsze czytanie i rozpatrzyła:

– rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o Narodowym Instytucie Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (druk nr 2576).

W posiedzeniu udział wzięli: **Paweł Szrot** sekretarz stanu w Kancelarii Premiera Rady Ministrów wraz ze współpracownikami, **Wojciech Kaczmarczyk** dyrektor Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Brygida Śliwka, Emilia Szpindor** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych, **Robert Durlik, Maria Iwaszkiewicz** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Dzień dobry, kolejny raz witam państwa bardzo serdecznie.

Pozwolą państwo, że w imieniu Komisji po raz drugi powitam sekretarza stanu, zastępcę szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, pana Pawła Szrota.

Sekretarz stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Paweł Szrot:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, witam serdecznie, po raz drugi mam zaszczyt gościć na państwa posiedzeniu.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Witam również pana Wojciecha Kaczmarczyka, dyrektora Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

Porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia został państwu doręczony i jest nim pierwsze czytanie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o Narodowym Instytucie Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (druk nr 2576). Czy jest sprzeciw wobec zaproponowanego porządku posiedzenia?

Nie słyszę, dziękuję, stwierdzam, że Komisja przyjęła porządek dzienny 128. posiedzenia.

Pierwsze czytanie obejmuje wystąpienie wnioskodawcy i ogólną dyskusję na temat założeń projektu. Proszę o przedstawienie, przez wnioskodawcę, projektu ustawy – oddaję głos panu Pawłowi Szrotowi, sekretarzowi stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Sekretarz stanu w KPRM Paweł Szrot:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, przekażę tylko kilka najbardziej syntetycznych faktów związanych z projektem nowelizacji. Nowelizacja dotyczy podwyższenia maksymalnych limitów wydatków budżetu państwa dotyczących finansowania ustawy o Narodowym Instytucie Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

Instytut został powołany ustawą z dnia 15 września 2017 r., która była już raz nowelizowana. Podniesiono limity, które teraz będziemy zmieniali, przynajmniej taki jest wniosek Rady Ministrów. W styczniu podniesiono limit na rok 2018. Konsekwentnie proponujemy podniesienie limitów w skali do roku 2026. Oprócz bieżącego roku, można wymienić trzy składniki odnoszące się do każdej zwyżki.

Pierwsza z nich to limit na dotację celową, programy rządowe. Tutaj już funkcjonuje jeden z programów rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, tj. Fundusz Inicjatyw Obywatelskich. Przygotowywane są trzy kolejne projekty programów do przyjęcia przez Radę Ministrów. Pierwszy z nich to Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich, drugi – Program Rozwoju Harcerstwa, trzeci – Rozwój Wolontariatu „Korpus Solidarności". W fazie przygotowawczej jest Program Wsparcia Uniwersytetów Ludowych. W projekcie przewidujemy każdorazowo limit na dotację celową, finansowanie programów będących na etapie przygotowania oraz kolejnych, w wysokości 30 mln zł.

Kolejna część wydatku, która obejmuje tylko bieżący rok i 2019 r., to remont i adaptacja obiektu na siedzibę Narodowego Instytutu Wolności przy ulicy Parkowej. W bieżącym roku środki zostały zaplanowane w wysokości 600 tys. zł, w kolejnym roku – 20 mln zł. Chcę podkreślić, że Narodowy Instytut Wolności będzie korzystał z obiektu, który jest w zasobie nieruchomości rządowych i będziemy inwestowali w nowe obiekty. Natomiast, jest wymagana adaptacja, która powinna zakończyć się w 2019 r.

Ostatnia część podwyższenia limitu wydatków budżetu państwa, przeznaczonych na realizację ustawy, to dotacja podmiotowa na obsługę zadań, które prowadzi Narodowy Instytut Wolności. W bieżącym limicie kwota została określona na 3,6 mln zł, w procedowanym projekcie ustawy planujemy powiększyć wydatki o 5,2 mln zł w tym roku a w każdym kolejnym, sukcesywnie do 2026 r., o 7,2 mln zł.

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, proszę o przyjęcie projektu.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Dziękuję, panie ministrze.

Otwieram ogólną dyskusję. Bardzo proszę, kto z państwa chce zabrać głos?

Pan poseł Miller, bardzo proszę.

Poseł Rajmund Miller (PO):

Proszę państwa, moim zdaniem, to jest kolejne naciąganie budżetu państwa. Pamiętają państwo, ile było wątpliwości przy uchwalaniu ustawy o Narodowym Instytucie Wolności? Państwo mówili o 65 mln zł. Nie macie przygotowanej siedziby, nawet strony internetowej. Planujecie powiększenie budżetu na zatrudnienie ludzi. To jest kolejne „dojenie" państwa, kolejne uzależnienie instytucji samorządowych, organizacji pozarządowych od politycznego działania PiS.

Z przerażeniem patrzę na to, co robicie.

Kilka miesięcy temu słyszeliśmy inne deklaracje, inne kwoty wymieniane przy założeniach, którymi chcieliście nas przekonać do słuszności działania tego instytutu. Dzisiaj, zamiast 60 mln zł proponujecie 385 mln zł. W aspekcie wczorajszej dyskusji na temat osób niepełnosprawnych, chciałem państwu pokazać kolejne źródło pieniędzy, które można przekazać na osoby niepełnosprawne i nie mówić, że w budżecie państwa nie ma pieniędzy na najbardziej potrzebujących.

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Dziękuję.

Pani poseł Monika Rosa, bardzo proszę.

Poseł Monika Rosa (N):

Pani przewodnicząca, szanowni państwo, projekt ustawy dotyczący Narodowego Instytutu Wolności był przez nas negatywnie oceniany, między innymi Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych prosiła, aby nie uchwalać tego projektu ustawy.

Jakie były wątpliwości? Zagrożenie dla wolności społeczeństwa obywatelskiego. Prawo było zapisane w sposób niejasny, było bardzo wiele niejasnych pojęć mogących podlegać różnej interpretacji w zależności od sytuacji i być różnie definiowanych. Teraz mamy ogromne pieniądze, które, wedle zapisów, mają być przeznaczone na remont. Pytanie, czy do funkcjonowania organizacji pozarządowych i społeczeństwa obywatelskiego potrzebna jest siedziba wyremontowana za 20 mln zł? Czy potrzebne są dodatkowe zatrudnienia i etaty?

Jeśli państwo uważają, że trzeba zatrudnić swoich ludzi, proszę o wyjaśnienie, do czego będą potrzebne te osoby, jaki będzie zakres ich obowiązków i dlaczego jest aż 60 etatów?

Państwo zmieniają programy, więc proszę o wytłumaczenie, o co w nich chodzi? Program Rozwoju Harcerstwa – jakie są przewidziane kwoty? W jaki sposób pieniądze mają być rozdysponowane? Program Rozwoju Wolontariatu „Korpus Solidarności" –proszę również o wyjaśnienie, na czym ma polegać program, jakie kwoty mają być dysponowane i w jaki sposób te pieniądze mają wzmocnić społeczeństwo obywatelskie?

Mam na myśli wszystkie organizacje pozarządowe, od małych do dużych, które zgadzają się z prowadzoną przez państwa polityką oraz kolejne, mające inną wizję społeczeństwa obywatelskiego i państwa. Czy pieniądze, które chcą państwo przeznaczyć, będą skierowane na wzmocnienie różnych wartości, idei, a nie tylko, zgodnych z tym, co państwo wyznają, na swobodną interpretację przepisów, na co – niestety – zezwala projekt ustawy. Skąd zmiana? Dlaczego kilka miesięcy temu, przy procedowaniu ustawy, nie było mowy, że kwoty zwiększą się tak znacznie?

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Dziękuję.

Pani poseł Agnieszka Ścigaj, bardzo proszę.

Poseł Agnieszka Ścigaj (Kukiz15):

Dziękuję.

Zacznę od pytania: czy państwo robili rozeznanie, czy nie można zrobić taniej? Operują państwo kwotą 380 mln zł. Zważywszy na fakt, że mamy do czynienia z sektorem pozarządowym i budowaniem społeczeństwa obywatelskiego, czy nie znalazłaby się organizacja pozarządowa, doświadczony operator, który obsługiwałby państwa programy o wiele taniej? Czy nie rozważali państwo ogłoszenia konkursu na obsługę takich pieniędzy? Najlepiej mogłyby to robić organizacje pozarządowe. Może zrobiłyby one za 3 mln zł, a nie 8 mln zł rocznie?

W duchu budowania społeczeństwa obywatelskiego zadam pytanie: czy państwo porównywali koszty?

Tytuły brzmią prospołecznie i proobywatelsko, ale chcę dowiedzieć się, czy w ramach proponowanych programów będą rozpisane konkursy? Jakie będą tryby wyboru ofert, jakie komisje będą powoływane i jak będą oceniały? Dlaczego w zawartych etapach projektu oferty mają wybierać urzędnicy a nie – niezależni eksperci? Czy został opracowany szczegółowy tryb wdrażania programów?

Oczywiście, ważne są dla mnie cele, jak powiedziała pani Monika Rosa, ale również chcę się dowiedzieć o sposób wyboru ofert w ramach przedstawionej procedury.

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Dziękuję.

Pani poseł Katarzyna Mrzygłocka.

Poseł Izabela Katarzyna Mrzygłocka (PO):

Dziękuję, pani przewodnicząca.

Właściwie większość tematów została już wyczerpana. Moi przedmówcy mówili zarówno o finansowaniu, jaki i programach, ale interesuje mnie jeszcze jedna kwestia – proszę powiedzieć, skąd ten pośpiech? Druk pochodzi z dnia 29 maja, dzisiaj jest początek czerwca – dlaczego tak się spieszymy?

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Dziękuję.

Pani poseł Agnieszka Hanajczyk.

Poseł Agnieszka Hanajczyk (PO):

Pani przewodnicząca, panie dyrektorze, powiedział pan na wstępie, że to będzie wypowiedź syntetyczna. Rzeczywiście, tak było.

W związku z tym, żeby wzmocnić głos przedmówców, chcę zapytać, co jest źródłem informacji o działalności Narodowego Instytutu Wolności? Nigdzie nie mogę doczytać, co państwo do tej pory zrobili? Mówię o konkretach, nie hasłach, bo możemy dyskutować, co państwo rozumieją przez społeczeństwo obywatelskie, zwiększenie działalności organizacji w życiu publicznym, budowanie demokracji. Chodzi mi o konkrety. Pan dyrektor wspomniał, że w styczniu podwyższaliśmy limity, teraz znowu mówimy o dodatkowych, olbrzymich pieniądzach. Chcę konkretnie dowiedzieć się, co do tej pory państwo zrobili? Kiedy będzie działać strona internetowa? Trudno sobie wyobrazić, że w XXI wieku tak działający instytut dotychczas nie stworzył strony internetowej.

Pytanie odnośnie do wczorajszego dnia: co zrobił instytut, jakie podjął działania w związku z dniem 4 czerwca?

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Dziękuję.

Pani poseł Teresa Wargocka.

Poseł Teresa Wargocka (PiS):

Dziękuję, pani przewodnicząca.

Myślę, że wszyscy posłowie, którzy w ubiegłym roku pracowali nad ustawą o utworzeniu Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Społeczeństwa Obywatelskiego, mają świadomość, że tworzenie nowych instytucji, na jakie zdecydowaliśmy się, żeby wyjść naprzeciw potrzebom społecznym, wspierać i budować społeczeństwo obywatelskie przez organizacje pozarządowe, będzie wymagało czasu oraz pieniędzy.

Chcę zwrócić uwagę, że środki, które są potrzebne do funkcjonowania instytucji, jeżeli dobrze zrozumiałam pana ministra, w kwocie 30 mln zł, zostaną przeznaczone na programy rządowe, będące w opracowaniu albo już przyjęte.

Proszę państwa, wszyscy jesteśmy doświadczonymi politykami, dobrze wiemy, jak ogromne zapotrzebowanie organizacji pozarządowych jest na programy i środki finansowe, żeby móc działać i rozwijać się.

Podam państwu przykład z Ministerstwa Edukacji Narodowej, w którym do jednego z programów wpłynęło kilkaset wniosków. To są ogromne potrzeby. Musimy mnożyć propozycje, partycypować we wsparciu organizacji, żeby mogły przystępować do projektów i rozwijać swoją działalność. W założeniach do przyjętej ustawy bardzo istotne jest, że z tych środków będzie budowana również stabilność finansowa organizacji obywatelskich. To jest niezmiernie ważne. Wszyscy pochodzimy z lokalnej Polski i wspaniałe inicjatywy, bardzo zaangażowanych ludzi, często nie mogą być realizowane lub odbywać się cyklicznie tylko dlatego, że nie ma podstawowego zabezpieczenia finansowego i potrzebny jest wkład własny. To jest niezmiernie cenne.

Uważam, że wszyscy parlamentarzyści powinni wesprzeć budowanie nowej instytucji, która w bardzo szerokim zakresie swojego działania odpowie na społeczne potrzeby.

Czy jest potrzebna siedziba? Proszę państwa, to jest podstawa działania każdej instytucji – odpowiednie miejsce, możliwość obsługi interesantów, wyposażenie w sprzęt elektroniczny. Jeżeli mamy podejmować poważne wyzwania, musimy się do nich przygotować i profesjonalnie przeprowadzić działania.

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Dziękuję.

Pani poseł Ewa Drozd, następnie pani poseł Magdalena Kochan.

Czy ktoś jeszcze chce zabrać głos?

Nie słyszę.

Bardzo proszę.

Poseł Ewa Drozd (PO):

Pani przewodnicząca, nie miałam zamiaru zabierać głosu, ale sprowokowała mnie trochę wypowiedź pani poseł, która pięknie mówiła o organizacjach pozarządowych, obywatelskich, które mają korzystać ze zmiany ustawy i przewidzianych środków. Ale, czytając

uzasadnienie projektu ustawy, nie zauważyłam, żeby państwo zapytali organizacje pozarządowe, jaką mają opinię na temat proponowanych kwot i zmian? Nie doczytałam się, wedle jakiego kryterium będą przyznawane środki i komu?

Myślę, że to jest bardzo ważne. Jeżeli są jasne i czytelne zapisy, organizacje wiedzą, na co mogą liczyć. Wiem, co odpowie pan dyrektor, że Rada Działalności Pożytku publicznego zaopiniowała pozytywnie. Ale my nie znamy protokołu z tego spotkania, przecież Rada Działalności Pożytku Publicznego nie jest jednoosobowa. Czy głosowanie było jednogłośne, czy były osoby przeciw, jakie pojawiły się uwagi?

To jest ważna sprawa. Jeżeli państwo mówią o wspieraniu inicjatyw obywatelskich, najpierw trzeba posłuchać, czego one potrzebują.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Dziękuję.

Pani poseł Magdalena Kochan.

Poseł Magdalena Kochan (PO):

Pamiętam, że rok temu pracowaliśmy bardzo szybko nad ustawą o Narodowym Instytucie Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Do dzisiaj nie umiem znaleźć związku, co powinno być zdecentralizowane w Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

Załóżmy, że nie jestem umiejętna w tych dywagacjach. W związku z tym, pamiętam także, że mówiliśmy o niewielkich środkach i bardziej ideologicznym działaniu tego instytutu niż kolosalnych wydatkach. Dzisiaj już wiem, że w roku 2018, za chwilę, uchwalimy prawie 40 mln zł. Umiem liczyć i wiem, jaką podejmiemy decyzję w naszej Komisji. Mimo to, chcę wiedzieć do jakich celów ma być zatrudniona 60-cioosobowa grupa osób w Narodowym Instytucie Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego? 60 osób będzie obsługiwało 39,4 mln zł, trochę duża obsada tych stanowisk. Wedle jakich kryteriów odbywa się nabór na stanowiska i jakich zadań mają one dotyczyć?

Chcę dowiedzieć się czegoś więcej o Programie Rozwoju Harcerstwa. Nie mam żadnych wątpliwości, że harcerstwo trzeba rozwijać, natomiast chcę wiedzieć, jaki program państwo proponują celem rozwinięcia tych zadań? Chcę również wiedzieć na czym polega Program Rozwoju Wolontariatu „Korpus Solidarności”? W jaki sposób oraz wedle jakich kryteriów i programów zamierzacie wspierać uniwersytety ludowe, działanie obywatelskie *think tank*? Ciekawa propozycja, natomiast, kto z 60 osób zatrudnionych w Narodowym Instytucie Wolności będzie się tym zajmował? Usłyszałam, że do obsługi interesantów potrzebne są miejsca. Zgoda, ale nie dostrzegam interesantów w CRSO. Bardziej postrzegam jako wspieranie niż przyjmowanie interesantów. Chyba, że ich przyjmowanie, w związku z brakiem kryteriów, wedle których będą państwo rozdzielać granty, jest rzeczywiście w zamyśle.

Poproszę o odpowiedź na wszystkie pytania.

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Dziękuję.

Zanim oddam głos następnej pani poseł, przeczytam listę mówców: Bernadeta Krynicka, Ewa Tomaszewska, Janusz Śniadek. Czy ktoś jeszcze chce zabrać głos?

Nie słyszę, zamykam listę.

Pani poseł Bernadeta Krynicka, bardzo proszę.

Poseł Bernadeta Krynicka (PiS):

Dziękuję.

Nie miałam zamiaru zabierać głosu, ale sprowokowała mnie pani poseł Drozd – pani poseł nie wie, na jakich zasadach są rozdawane pieniądze a powinna, po tak długim stażu w Sejmie. Są zgłaszane programy, organizacje aplikują do konkursów i podlegają ocenie przez ekspertów. Obecnie w Narodowym Instytucie Wolności ocen dokonuje dwóch ekspertów, w razie dużej rozbieżności jest trzeci ekspert. Uważam, że to jest w miarę uczciwa ocena.

Nie wiem, czy panie wiedzą, że do Funduszu Inicjatyw Obywatelskich złożono tysiące wniosków. Kwota okazała się niewielka. Zapotrzebowanie jest ogromne i organizacje pozarządowe ubiegają się o fundusze na swoją działalność obywatelską. Tytuły nowych programów, które zostały ogłoszone przez Narodowy Instytut Wolności, mówią wyraźnie czego dotyczą, to jest czytelne.

Państwu, jak zwykle, nic się nie podoba. Cokolwiek zrobi opcja rządząca, opozycja zawsze jest na „nie", w zasadzie nie jestem zdziwiona.

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Dziękuję.

Pani poseł Ewa Tomaszewska, bardzo proszę.

Poseł Ewa Tomaszewska (PiS):

Mam jedno pytanie i uwagę.

Pytanie dotyczy Programu Wsparcia Uniwersytetów Ludowych. Czy chodzi o typ uniwersytetów, który jest stosowany w Szwecji. Na wzór tego rozwiązania próbowaliśmy tworzyć szkolenia dla rolników w celu zachęcenia ich do tworzenia organizacji producenckich o charakterze przedsiębiorczym. Niestety, nie udało się, ponieważ ówcześnie na ten cel zostały przeznaczone środki z rezerwy premiera a następnie, pani naczelnik w Ministerstwie Finansów uznała, że nie ma potrzeby ich przekazywania. Inicjatywa upadła bez wsparcia finansowego.

Jeśli chodzi o uwagę, mam drastyczne wspomnienie. Organizacje pozarządowe były budowane dopiero po zmianie systemu, nie mają tradycji i zasobów finansowych. Organizują się nie zamożni ludzie, ale osoby z niewielkimi dochodami. Organizacje są dość ubogie. Pamiętam przypadek młodego człowieka, który stracił nogi z powodu odmrożenia. Nie było miejsca w ośrodkach, które zimą powinny zapewnić dach nad głową bezdomnym osobom.

Czasami nie warto oszczędzać pieniędzy, gdyż ktoś może stracić nogi.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Dziękuję.

Pan poseł Janusz Śniadek.

Poseł Janusz Śniadek (PiS):

Pani przewodnicząca, panie ministrze, szanowni państwo, chcę zwrócić uwagę, że obecnie tocząca się bardzo ciekawa dyskusja, wyrażone wątpliwości (czasami pod pozorem troski o stan finansów publicznych) sprowadza się do całości ustawy o Narodowym Instytucie Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Tymczasem, mamy przed sobą bardzo konkretną poprawkę – projekt polegający na zwiększeniu dofinansowania, zatem – w sposób istotny – poprawy funkcjonowania różnych instytucji, będących pod opieką Narodowego Instytutu Wolności.

Sądzę, że byłoby celowe uznać, że większość kierowanych pytań kwalifikuje się do zapytań poselskich lub interpelacji. Pan minister, jeśli uzna, odpowie w zakresie, w jakim będzie mógł. Natomiast, uważam, że powinniśmy powoli ograniczać zgłaszanie konkretnych poprawek do przedłożonej zmiany i przejść do ich przegłosowania. Zmiana jest pozytywna, gdyż zwiększa finansowanie całego sektora, o to proszę.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Dziękuję.

Wyczerpaliśmy listę mówców, oddaję głos panu ministrowi, bardzo proszę.

Sekretarz stanu w KPRM Paweł Szrot:

Dziękuję, pani przewodnicząca.

Wysoka Komisjo, duża część pytań miała wspólny mianownik. Chcę podkreślić kilka spraw.

Po pierwsze, absolutna większość środków, które będą wydatkowane zgodnie z ustawą, trafią do organizacji społecznych, podmiotów, co do których powinien być konsensus między nami, gdyż powinniśmy je wspierać i popierać ich działalność. Trochę

się dziwię, że kontrowersje wywołuje projekt dotyczący zasadniczego zwiększenia ilości środków przeznaczonych na organizacje społeczne.

Po drugie, jeśli chodzi o projekt nowelizacji, który dzisiaj procedujemy, chcę przypomnieć o jednym podstawowym fakcie: mówimy o górnym limicie wydatków, nad kolejnością, racjonalnością i gospodarnością środków będzie miał pieczę instytut. Przypominam, że na ten rok mamy zapewnione finansowanie w postaci rezerwy Ministerstwa Finansów przeznaczonej na nowe zadania. W kolejnych latach każdorazowej dotacji będzie decydował parlament – Sejm i Senat, rozpatrujący projekt budżetu, przy pełnej kontroli pań i panów posłów.

Ostatnia sprawa, do której chciałem się odnieść – jedna z pań posłanek wywołała mnie do zabrania głosu, częściowo udzielając odpowiedzi. Owszem, projekt był opiniowany przez Radę Działalności Pożytku Publicznego, która poparła go jednogłośnie, bez uwag.

Pani przewodnicząca, jeśli chodzi o szereg szczegółowych pytań, opisów poszczególnych programów, trybu wyboru ofert, kwestii technicznych dotyczących funkcjonowania instytutu, chcę prosić panią przewodniczącą o udzielenie głosu panu dyrektorowi Kaczmarczykowi.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Oczywiście, bardzo proszę, panie dyrektorze.

Dyrektor Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego Wojciech Kaczmarczyk:

Dziękuję.

Pani przewodnicząca, panie ministrze, szanowni państwo, pokrótce postaram się odnieść do pytań i wątpliwości, które padły podczas debaty.

Narodowy Instytut Wolności nie ma siedziby ani strony internetowej. Posiada tymczasową siedzibę w al. Jana Pawła II 12. Jeśli chodzi o stronę internetową, trwają procedury kończące jej przygotowanie. Jesteśmy, jako instytucja publiczna, zobowiązani stosować przepisy o zamówieniach publicznych. Kilka dni temu minęło pół roku od rozpoczęcia działalności Narodowego Instytutu Wolności. W tym czasie instytut przejął wszystkie zadania, które były realizowane wcześniej przez Departament Pożytku Publicznego i Ekonomii Społecznej w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, rozliczanie wcześniejszych konkursów z programu FIO, a także prowadzenie wykazu organizacji pożytku publicznego.

W 2018 r. wdrożyliśmy tegoroczną edycję konkursów na roczne i dwuletnie projekty w ramach FIO. Zmieniliśmy regulamin. Został on przekonsultowany w całym kraju bez kwestionowania zmian, zaproponowanych w regulaminie. Wręcz przeciwnie, nowy regulamin FIO był bardzo dobrze przyjęty przez środowisko organizacji pozarządowych, zarówno przez Radę Pożytku Publicznego, jak i Komitet Sterująco-Monitorujący, składający się w głównej części z przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz wszystkie głosy, które spływały do nas poprzez ngo.pl, ale również ze stron rozmaitych organizacji, ponieważ zaproponowane zmiany wychodziły naprzeciw mniejszym instytucjom oraz takim, które do tej pory nie miały możliwości dostępu do środków FIO. Został ogłoszony konkurs. Przez pięć tygodni organizacje miały możliwość przygotowania ofert. W międzyczasie ogłosiliśmy konkurs na niezależnych, zewnętrznych ekspertów, którzy oceniali oferty. Wybraliśmy ponad 200 ekspertów z całej Polski, przede wszystkim z organizacji pozarządowych. Zostali przeszkoleni przez Narodowy Instytut Wolności i przez miesiąc wspierali proces oceny ofert. W ubiegłą środę ogłosiliśmy wyniki konkursu. Zostanie przyznanych ponad 500 dotacji na projekty roczne i dwuletnie na łączną kwotę 90 mln zł – z budżetu tegorocznego 60 mln zł i połowa budżetu na 2019 r. W ramach 500 dotacji zostało wybranych 20 operatorów, tzw. małych grantów, lokalnych inicjatyw w całej Polsce, we wszystkich województwach. Są województwa, w których jest jeden operator, w innych nawet trzech.

Operatorzy są bardzo różni. Jedni od lat mają doświadczenie w regrantingu na rzecz małych organizacji pozarządowych, np. Dolnośląska Federacja Organizacji Pozarządowych z Wrocławia, Biuro Organizacji Ruchu Inicjatyw Społecznych z Warszawy. Są rów-

nież nowe organizacje, np. z Podlasia, województwa zachodniopomorskiego lub podkarpackiego. W ramach ponad 500 dotacji 70% środków trafiło do organizacji, które do tej pory nie uzyskały dofinansowania z FIO. Ponad 60% dotacji trafiło do małych organizacji z budżetem do 100 tys. zł. Również ponad 60% dotacji trafiło do organizacji z małych środowisk, do 50 tys. mieszkańców. Publikowaliśmy informację we wszystkich możliwych mediach.

Dotychczasowe głosy ze strony środowiska organizacji pozarządowych są bardzo ciepłe, ponieważ dystrybucja środków jest możliwie jak najszersza. Mógłbym państwu opowiedzieć ponad pięćset historii dotyczących dofinansowania. Powiem o jednym pomyśle, który dostał dofinansowanie w ramach tegorocznego FIO.

Jedna z ogólnopolskich fundacji złożyła projekt, który otrzymał dofinansowanie działań na rzecz wzmocnienia rad rodziców w szkołach. Rady rodziców to dotychczas bardzo słabo funkcjonująca instytucja aktywności obywatelskich, często używana jako atrapa, wspomaganie, okazja do zwiększenia ilości środków na finansowanie szkół. Tymczasem, rady rodziców w szkołach mogłyby być miejscem aktywności obywatelskiej. Jedna z fundacji zaproponowała cykl działań wzmocnienia rad rodziców, jako miejsca aktywności obywatelskich.

Takich inicjatyw, w ramach tegorocznego FIO, jest bardzo wiele. Moja ocena jako dyrektora instytutu jest subiektywna, ale uważam, że jest to ogromny wysiłek 20-stoosobowego zespołu, który obecnie funkcjonuje w instytucie, aby konkurs przygotować, rozstrzygnąć i podpisywać umowy.

Co się jeszcze wydarzyło w ramach pracy instytutu? Wspólnie z Generalnym Inspektorem Ochrony Danych Osobowych od kilku tygodni organizujemy cykl konferencji w całym kraju na temat RODO. To jest ogromna bolączka organizacji pozarządowych, w jaki sposób dostosować się do przepisów RODO. Wychodzimy z własnej inicjatywy i organizujemy konferencje na potrzeby organizacji pozarządowych. Oczywiście, zadanie ustawowe to prowadzenie wykazu organizacji pożytku publicznego uprawnionych do odpisu 1% z podatku.

Nowe programy. Program Rozwoju Instytucjonalnego Organizacji Obywatelskich – zaproponowano kilka priorytetów, najważniejszy z nich to wsparcie wolności misyjnej i rozwoju organizacji. Co należy przez to rozumieć? Dzisiaj organizacje uzyskują środki publiczne, przede wszystkim, na realizację zadań. Tak działają gminy, instytucje rządowe, realizowane są programy europejskie. Chcemy trochę zmienić kierunek finansowania organizacji pozarządowych, co umożliwia art. 4, ostatni punkt pierwszego ustępu ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, który mówi, że do sfery działań publicznych należy także wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych. Chcemy to zmienić, aby umożliwić rozwój organizacji ze środków publicznych. Co to znaczy? Oznacza to szkolenia kadr, przygotowanie programów, strategii pozyskiwania środków innych niż publiczne, dzisiaj prawie 60% budżetu organizacji pozarządowych pochodzi ze środków publicznych. Chcemy, aby organizacje pozarządowe uczyły się, jak sięgać do innych środków. To jest także wspieranie organizacji pozarządowych, które chcą aplikować do programów europejskich, wspieranie wkładów własnych, mediów obywatelskich, lokalnych organizacji strażniczych.

Jeśli chodzi o program „Korpus Solidarności", poprzez działanie edukacyjne, integracyjne, mikrogranty, działania upowszechniające chcemy wesprzeć najtrudniejsze formy wolontariatu stałego i systematycznego, w których wolontariusze realizują deklaracje w dłuższej perspektywie czasowej, co najmniej roku, systematycznie, przynajmniej 16 godzin w miesiącu mogą poświęcić na rzecz pomocy potrzebującym. Tak zostało zapisane w projekcie programu.

Jeśli chodzi o Program Rozwoju Harcerstwa jest on przede wszystkim kierowany do organizacji harcerskich, które mają protektorat honorowy Prezydenta RP, ale także do organizacji, które zostaną objęte opieką przez te organizacje harcerskie. Na co będą przeznaczane środki? Przykładowo, na szkolenia kadr instruktorskich. Dzisiaj instruktorzy wszystkich organizacji harcerskich, wolontariusze, jeśli chcą świadczyć swoje umiejętności instruktorskie, muszą pokrywać koszty działalności z własnej kieszeni. Harcerstwo, dla nikogo nie powinno ulegać wątpliwości, jest sprzymierzeńcem państwa

w dziele wychowania młodego pokolenia. Jeśli mówimy, że harcerstwo może wykonywać swoje obowiązki jeszcze lepiej, chcemy ich wesprzeć w tym zakresie.

Jeśli chodzi o procedury we wszystkich programach konkursowych, będzie to wyglądało dokładnie, jak w FIO – są zewnętrzni eksperci, którzy wspierają ocenę wniosków. Na podstawie punktowych ocen i uzasadnień są wybierane oferty i wnioski do dofinansowania.

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Dziękuję bardzo.

Zamykam dyskusję.

Stwierdzam zamknięcie pierwszego czytania. Stwierdzam również, że nie zgłoszono wniosku o wysłuchanie publiczne.

Przechodzimy do rozpatrzenia projektu.

Poseł Magdalena Kochan (PO):

To jest bardzo istotne pytanie, dlaczego tak szybko procedujemy, co się stało?

Dyrektor NIW-CRSO Wojciech Kaczmarczyk:

Pani przewodnicząca, procedujemy sprawnie a nie szybko, zgodnie z harmonogramem prac parlamentarnych.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Dziękuję.

Przechodzimy do rozpatrzenia projektu. Czy są uwagi do tytułu projektu?

Nie słyszę.

Czy jest sprzeciw?

Nie słyszę.

Stwierdzam, że tytuł ustawy został przyjęty.

Czy są uwagi do art. 1?

Proszę bardzo.

Poseł Monika Rosa (N):

Mam pytanie.

Jest planowany wzrost finansowania. Czy gdziekolwiek jest zakładany wzrost budżetu FIO?

Jak rozumiem, nie jest,w tym momencie budżet FIO pozostaje na stałym i niezmiennym poziomie?

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Dziękuję.

Proszę o odpowiedź , panie ministrze.

Sekretarz stanu w KPRM Paweł Szrot:

Pani poseł, to są górne limity, to nie jest wzrost finansowania, ale wzrost górnego limitu finansowania – to jest istotna różnica.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Nie ma już dyskusji, teraz procedujemy.

Rozumiem, że pani ma pytanie do art. 1?

Proszę bardzo.

Poseł Magdalena Kochan (PO):

Mam pytanie do art. 1.

Co to znaczy: „wzrost limitów", panie dyrektorze?

Na to pytanie również nie uzyskaliśmy odpowiedzi. To są limity wzrostu na Narodowy Instytut Wolności a jakie są w tych limitach wzrosty środków na Fundusz Inicjatyw Obywatelskich?

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Dziękuję.

Pan dyrektor, proszę bardzo.

Dyrektor NIW-CRSO Wojciech Kaczmarczyk:

30 mln zł to górne limity dodatkowych środków przeznaczonych na dotację celową, na programy. Natomiast, w 2018 r. przeznaczamy 5,2 mln zł na zwiększenie dotacji podmiotowej, na obsługę programów a od 2019 r. – 7,2 mln zł na obsługę programów, także zwiększenie dotacji podmiotowej.

Chcę jeszcze dodać, że zwiększenie kosztów funkcjonowania instytutu zostało opisane w ocenie skutków regulacji projektu ustawy o Narodowym Instytucie Wolności, który trafił do Sejmu w lipcu ubiegłego roku. Pierwotnie plan zakładał, że zwiększenie miało być finansowane ze środków hazardowych, ale pan premier i Rada Ministrów zdecydowali inaczej.

Poseł Magdalena Kochan (PO):

Jeśli dobrze rozumiem, w roku 2018 dotacja nie może przekroczyć kwoty19,4 mln zł, natomiast 30 mln zł zostało przeznaczonych na FIO – czy dobrze rozumiem?

Proszę o wyjaśnienie.

Dyrektor NIW-CRSO Wojciech Kaczmarczyk:

Pani przewodnicząca, szanowni państwo, w 2019 r. dotacja podmiotowa ma wynieść 10,8 mln zł w 2018 r. będzie 8,8 mln zł, natomiast kwota w wysokości 30 mln zł to dotacja celowa.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Dziękuję.

Zadaję ponownie pytanie: czy ktoś jest przeciwny wobec art. 1?

Poseł Magdalena Kochan (PO):

Jest.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Dobrze.

Przechodzimy do głosowania.

Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem art. 1 w zaproponowanej wersji projektu? (16)

Kto jest przeciw? (0)

Kto wstrzymał się od głosu? (8)

Stwierdzam, że Komisja przyjęła art. 1.

Czy ktoś jest przeciwny wobec art. 2?

Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła art. 2

Przechodzimy do przegłosowania całości projektu ustawy.

Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem projektu ustawy? (17)

Kto jest przeciw? (0)

Kto wstrzymał się od głosu? (9)

Stwierdzam, że ustawa została przyjęta.

Proponuję, aby Komisja upoważniła Biuro Legislacyjne do dokonania korekt redakcyjnych w projekcie ustawy.

Pozostaje nam wybór posła sprawozdawcy. Proponuję, żeby została nim pani poseł Teresa Wargocka. Czy jest inna propozycja?

Pani poseł się zgadza, dziękuję.

Czy ktoś z pań i panów posłów zgłasza wątpliwości co do zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej?

Nie słyszę.

Bardzo dziękuję panu ministrowi i naszym gościom.

Sekretarz stanu w KPRM Paweł Szrot:

Pani przewodnicząca, dziękuję Wysokiej Komisji za brak sprzeciwu wobec projektu.

Przewodnicząca poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Na tym wyczerpaliśmy porządek dzienny posiedzenia, dziękuję wszystkim za udział.